

Warszawa, dnia 9 lutego 2012 r.

Pozycja 144

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW¹⁾

z dnia 30 stycznia 2012 r.

w sprawie dokonywania przez fundusz inwestycyjny zamknięty lokat, których przedmiotem są instrumenty pochodne oraz niektóre prawa majątkowe

Na podstawie art. 154 ust. 6 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. Nr 146, poz. 1546, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki lokowania przez fundusz inwestycyjny zamknięty aktywów w niewystandaryzowane instrumenty pochodne;
- 2) warunki zajmowania przez fundusz inwestycyjny zamknięty pozycji w lokatach, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych, zwanej dalej „ustawą”;
- 3) sposób ustalenia oraz maksymalną wartość ryzyka kontrahenta wynikającą z transakcji, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne;
- 4) sposób wyznaczenia oraz wartość maksymalnego zaangażowania funduszu inwestycyjnego zamkniętego w lokaty, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy;
- 5) sposób zarządzania ryzykiem inwestycyjnym związanym z lokatami, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy;
- 6) warunki, jakie muszą spełniać indeksy stanowiące bazę instrumentów pochodnych, w tym niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) funduszu – rozumie się przez to fundusz inwestycyjny zamknięty, a w przypadku funduszu inwestycyjnego zamkniętego z wydzielonymi subfunduszami – subfundusz funduszu inwestycyjnego zamkniętego;
- 2) kontrahencie – rozumie się przez to podmiot będący stroną umowy z funduszem, której przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne.

§ 3. Fundusz może zawierać transakcje, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, pod warunkiem że utrzymuje część aktywów na poziomie zapewniającym realizację tych transakcji.

§ 4. Ryzyka związane z lokatami, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy, powinny być uwzględnione w procesach zarządzania ryzykiem funduszu.

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej – instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 248, poz. 1481).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 183, poz. 1537 i 1538 i Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 231, poz. 1546, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 81, poz. 530, Nr 106, poz. 670, Nr 126, poz. 853 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 152, poz. 900 i Nr 234, poz. 1389 i 1391.

§ 5. 1. Jeżeli fundusz zawiera transakcje, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, jest on zobowiązany do ustalania wartości ryzyka kontrahenta.

2. Wartość ryzyka kontrahenta stanowi wartość ustalonego przez fundusz niezrealizowanego zysku na transakcjach z tym kontrahentem, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne.

3. Dla potrzeb wyznaczania wartości ryzyka kontrahenta, przy ustalaniu niezrealizowanego zysku, o którym mowa w ust. 2, nie uwzględnia się opłat bądź świadczeń ponoszonych przez fundusz przy zawarciu transakcji, w szczególności wartości zapłaconej premii przy zakupie opcji.

4. Jeżeli fundusz posiada otwarte pozycje w instrumentach pochodnych z tytułu kilku transakcji z tym samym kontrahentem, wartość ryzyka kontrahenta może być wyznaczana jako dodatnia różnica niezrealizowanych zysków i strat na wszystkich takich transakcjach, o ile:

- 1) transakcje te zostały zawarte na podstawie umowy ramowej spełniającej kryteria wskazane w art. 85 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361, z późn. zm.³⁾);
- 2) umowa ramowa przewiduje, że w przypadku jej rozwiązania zostanie wypłacona tylko jedna kwota stanowiąca równowagę salda wartości rynkowych wszystkich tych transakcji, niezależnie od tego, czy wynikające z nich zobowiązania są już wymagalne;
- 3) niewypłacalność jednej ze stron umowy ramowej powoduje lub może powodować rozwiązanie tej umowy;
- 4) warunki, o których mowa w pkt 1–3, nie naruszają przepisów prawa właściwego dla każdej ze stron umowy ramowej.

§ 6. 1. Wartość maksymalnego ryzyka danego kontrahenta w odniesieniu do wszystkich transakcji, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, zawartych z tym kontrahentem nie może przekroczyć 10% wartości aktywów funduszu, a jeżeli kontrahentem jest instytucja kredytowa, bank krajowy lub bank zagraniczny – 20% wartości aktywów funduszu.

2. Wartość maksymalnego ryzyka kontrahenta może podlegać redukcji o wielkość odpowiadającą wartości ryzyka kontrahenta w danej transakcji, o ile zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) kontrahent ustanowi na rzecz funduszu, w związku z tą transakcją, zabezpieczenie w środkach pieniężnych, zbywalnych papierach wartościowych lub instrumentach rynku pieniężnego;
- 2) suma wartości rynkowej zbywalnych papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego i wartości środków pieniężnych przyjętych przez fundusz jako zabezpieczenie będzie ustalana w każdym dniu roboczym i będzie stanowić co najmniej równowartość wartości ryzyka kontrahenta w tej transakcji.

3. Papier wartościowy lub instrument rynku pieniężnego, stanowiący zabezpieczenie, powinien spełniać łącznie następujące warunki:

- 1) jego emitentem jest Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, państwo członkowskie, państwo należące do OECD, bank centralny innego państwa członkowskiego lub Europejski Bank Centralny;
- 2) istnieją podaż i popyt umożliwiające jego nabywanie i zbywanie w sposób ciągły;
- 3) jest zapisany na rachunku prowadzonym przez podmiot:
 - a) nienależący do grupy kapitałowej kontrahenta albo
 - b) należący do grupy kapitałowej kontrahenta, pod warunkiem że zabezpieczenia przed skutkami niewypłacalności tego podmiotu kształtują ryzyko posiadacza tego papieru wartościowego lub instrumentu rynku pieniężnego na takim samym poziomie, jak w przypadku gdyby papier wartościowy lub instrument rynku pieniężnego był zapisany na rachunku prowadzonym przez podmiot, o którym mowa w lit. a.

§ 7. 1. Fundusz jest obowiązany ustalać w każdym dniu wyceny aktywów funduszu wartość pozycji w bazie danego instrumentu pochodnego w ten sposób, że od wartości zajętych pozycji długich w bazie, wynikających z instrumentu pochodnego, odejmuje wartość zajmowanych pozycji krótkich w takiej samej bazie, wynikających z instrumentu pochodnego o takim samym terminie rozliczenia lub płatności w pełni kompensującego ryzyka wynikające z zajętych pozycji.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 191, poz. 1484, z 2010 r. Nr 155, poz. 1037, Nr 230, poz. 1509 i Nr 257, poz. 1724 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 458, Nr 106, poz. 622, Nr 138, poz. 810, Nr 142, poz. 828, Nr 199, poz. 1175, Nr 205, poz. 1210, Nr 232, poz. 1377 i Nr 234, poz. 1391.

2. W przypadku instrumentów pochodnych, których bazę stanowią stopy procentowe, za wartość odpowiednio pozycji długich lub krótkich w instrumencie bazowym przyjmuje się wartość nominalną instrumentów pochodnych, na podstawie której są kalkulowane przepływy pieniężne podlegające wymianie, a w przypadku gdy do ustalenia przepływów pieniężnych z tytułu instrumentu pochodnego zastosowano dodatkowo mnożniki – wartość nominalną tych instrumentów pochodnych skorygowaną o odpowiedni mnożnik.

3. W przypadku opcji wartość pozycji w bazie instrumentu pochodnego ustala się jako iloczyn wartości nominalnej transakcji i prawdopodobieństwa realizacji opcji, pod warunkiem opracowania i wdrożenia metodologii wyznaczania tego prawdopodobieństwa, stanowiącej składnik procedury, o której mowa w art. 65a ust. 1 ustawy, oraz dokumentowania wyznaczanych wielkości tego prawdopodobieństwa.

4. W przypadku gdy integralną część konstrukcji danego instrumentu pochodnego stanowi mnożnik lub mnożniki, wartość nominalna instrumentu pochodnego wyznaczana jest przy zastosowaniu tego mnożnika bądź mnożników.

5. Przepisy ust. 1, 3 i 4 stosuje się odpowiednio do lokat, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 6 ustawy, przy czym odniesienie do takiej samej bazy instrumentu pochodnego należy rozumieć jako odniesienie do tego samego gatunku rzeczy, tego samego rodzaju energii, miernika albo limitu wielkości produkcji bądź emisji zanieczyszczeń.

§ 8. 1. Suma wartości ryzyka kontrahenta wynikającego z zawartych umów, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, wartości bezwzględnych pozycji wyznaczonych w sposób określony w § 7 w odniesieniu do każdego z instrumentów pochodnych i prawa majątkowego, o którym mowa w art. 145 ust. 1 pkt 6 ustawy, oraz wartości instrumentów będących przedmiotem krótkiej sprzedaży, o której mowa art. 107 ust. 1 pkt 2 ustawy, nie może przekroczyć 300% wartości aktywów netto funduszu.

2. Suma wartości lokat funduszu, z wyłączeniem tych, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy, oraz wartości ustalonej zgodnie z ust. 1, z uwzględnieniem art. 151a ust. 2 ustawy, nie może przekroczyć 400% wartości aktywów netto funduszu.

§ 9. 1. Przy stosowaniu limitów inwestycyjnych, o których mowa w art. 145 ust. 3 i 4 oraz art. 146 ustawy, z uwzględnieniem art. 151a ust. 2 ustawy, fundusz obowiązany jest uwzględniać wartość papierów wartościowych i instrumentów rynku pieniężnego, stanowiących bazę instrumentów pochodnych w ten sposób, że:

- 1) w przypadku zajęcia przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych skutkującej powstaniem po stronie funduszu zobowiązania do sprzedaży papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego albo do spełnienia świadczenia pieniężnego wynikającego z zajętej pozycji – od wartości papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego danego emitenta znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu należy odjąć wartość papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego tego emitenta stanowiących bazę instrumentu pochodnego;
- 2) w przypadku zajęcia przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych skutkującej powstaniem po stronie funduszu zobowiązania do zakupu papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego albo do spełnienia świadczenia pieniężnego wynikającego z zajętej pozycji – do wartości papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego danego emitenta znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu należy dodać wartość papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego tego emitenta stanowiących bazę instrumentu pochodnego.

2. Przez wartość papierów wartościowych i instrumentów rynku pieniężnego, stanowiących bazę instrumentów pochodnych, rozumie się wartość godziwą ustaloną zgodnie z zasadami zawartymi w przepisach określających szczególne zasady rachunkowości funduszy inwestycyjnych.

3. W przypadku opcji § 7 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

§ 10. Bazę instrumentu pochodnego, w tym niewystandaryzowanego instrumentu pochodnego, mogą stanowić indeksy będące przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym zlokalizowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, państwa członkowskiego, Stanów Zjednoczonych Ameryki, Szwajcarii, Japonii, Kanady albo na terytorium państwa należącego do EEA, a także indeksy spełniające łącznie następujące warunki:

- 1) skład indeksu spełnia odpowiednio zasady rozproszenia ryzyka inwestycyjnego, przy czym w szczególności:
 - a) zmiany ceny lub aktywność transakcyjna w odniesieniu do jednego składnika indeksu nie wpływa w sposób istotny na wartość indeksu,
 - b) indeks składa się co najmniej z 15 składników;

- 2) indeks stanowi miarodajny wskaźnik charakteryzujący rynek, do którego się odnosi, przy czym w szczególności:
- a) indeks w odpowiedni i właściwy sposób odzwierciedla wyniki reprezentatywnej grupy składników będących przedmiotem obrotu na rynku, do którego się odnosi,
 - b) dokonywana jest regularna weryfikacja składu indeksu, która może skutkować zmianami tego składu dokonywanymi zgodnie z ustalonymi kryteriami, w celu zapewnienia, że przedstawia on sytuację na rynku, do którego się odnosi,
 - c) składniki indeksu charakteryzują się płynnością, która w razie potrzeby umożliwia odzwierciedlenie składu indeksu w stopniu wystarczającym dla zastosowania przez fundusz strategii zabezpieczającej przed zmianami wartości indeksu;
- 3) wartość oraz ogólne zasady konstrukcji indeksu są udostępniane do publicznej wiadomości.

§ 11. Fundusze inwestycyjne zamknięte prowadzące działalność przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dostosują prowadzoną działalność do przepisów rozporządzenia w terminie do dnia 4 czerwca 2012 r.

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Finansów: *wz. L. Kotecki*